

bihar board 8th class sanskrit Solution मंगलम्

अभ्यासः

मौखिक-

1. मन्त्रौ श्रावयत (दोनों मन्त्रों को सुनाओ ।)
 2. स्वस्मरणेन कञ्चित् मंगलश्लोकं श्रावयत । (अपने स्मरण से कोई मंगल श्लोक को सुनाओ ।)
 3. उच्चैः गायत (जोर से गाओ)
- (क) मंगलं भगवान् ।
..... हरिः ॥

4 . रिक्त स्थानानि पूरयत –

- (क) संवदध्वं सं जानताम् । देवा भागं.....सञ्जानाना.....॥
उत्तर -संगच्छध्वं संवदध्वं सं वो मनांसि जानताम् । देवा भागं यथा पूर्वे सञ्जानाना उपासते ॥
- (ख) पावकः = पौ + अकः
नायकः = नै +
नयनम् = + अनम्
नाविक =+.....
पवनः =+.....
भवनम् = भो+.....
- उत्तर (ख) पावकः = पौ + अकः । नायकः = नै + अकः । नयनम् = ने + अनम् । नाविकः = नौ + इक । पवनः = पो + अन । भवनम् = भो + अनम् ।

5. संस्कृते अनुवादं कुरुत (संस्कृत में अनुवाद करें)

- (क) वह प्रतिदिन विद्यालय जाता है ।
(ख) मेरे साथ तुम भी जाओगे ।
(ग) सभी सुखी हो ।
(घ) संसार ही परिवार है ।
(ङ) दिल्ली भारत की राजधानी है ।

- उत्तरम् (क) सः प्रतिदिनं विद्यालयं गच्छति ।
(ख) मया सह त्वं अपि गमिष्यसि ।
(ग) सर्वे भवन्तु सुखिनः ।
(घ) वसुधैव कुटुम्बकम् ।
(ङ) दिल्ली भारतस्य राजधानी अस्ति ।

6. वाक्यानि रचयत :-

यथा – ऋतुराज : =वसन्तः ऋतुराजः कथ्यते।

(क) दृष्ट्वा = चौरः राजपुरुषं दृष्ट्वा अपलायत् ।

(ख) महोत्सवः = दीपावली महोत्सवः भवति । (ग) शनैः शनैः = वायुः शनैः शनैः चलति ।

(घ) गच्छन्ति= बालकाः गृहं गच्छन्ति ।

(ङ) वेदेषु= वेदेषु ऋग्वेदः श्रेष्ठः अस्ति ।

7. उदाहरणानुसारं पदानि पृथक् कुरुत

यथा – सर्वेषामेव = सर्वेषाम् + एव ।

अधीतमस्तु = अधीतम् + अस्तु ।

अध्ययनमेव = अध्ययनम् + एव ।

वर्षमस्ति = वर्षम् + अस्ति ।

समुद्रमिव =समुद्रम् + इव ।

8. भिन्न प्रकृतिकं पदं चिनुत-

(क) सिंहः, कुक्कुरः, गर्दभः, भल्लूकः, शुकः । (ख) जम्बुः, आमम्, नारिकेलम्, ओदनम्, अमृतफलम् ।

(ग) रजकः, नापितः, लौहकारः, स्वर्णकारः, वस्त्रम् ।

(घ) मस्तकम्, ग्रीवा, ओष्ठः, पौत्रः, कपोलः । (ङ) दशाननः, सप्त, शतम्, विंशतिः, द्वादश । उत्तरम्= (क)

शुकः । (ख) ओदनम् । (ग) वस्त्रम् । (घ) पौत्रः । (ङ) दशाननः । (क) दृष्ट्वा

9. कोष्ठे दत्तानां लट्पाणां लग रूपाणि (एकवचन लिखत) –

यथा– (उज्ज्वलः पुस्तकं पठति) उज्ज्वलः पुस्तकम् अपठत् ।

(क) शाम्भवी जलं (पिबति) उत्तरम् – शाम्भवी जलं अपिबत् ।

(ख) आलोकः उच्चैः (हसति) उत्तरम् -आलोकः उच्चैः अहसत् ।

(ग) इकबालः पत्र (लिखति) उत्तरम् – इकबालः पत्रं अलिखत् ।

(घ) आफताबः कुत्र (गच्छति) उत्तरम् – आफताबः कुत्र अगच्छत् ।

(ङ) अनुष्का श्लोकं (वदति) उत्तरम् – अनुष्का श्लोकं अवदत् ।

10. भवान् / भवती विद्यालयस्य प्राङ्गणस्य चित्रे किं किं पश्यति ?

यथा -1. अहं चित्रे एक वृक्षं पश्यामि ।

2. अहं चित्रे एक नल कुपं पश्यामि ।

3. अहं चित्रे एक खेल क्षेत्रं पश्यामि ।

4. अहं चित्रे विद्यालयस्य भवनं पश्यामि ।

5. अहं चित्रे बालकान् पश्यामि ।

6. अहं चित्रे शिक्षकान् पश्यामि ।